

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра математики та моделювання

Затверджую:

Декан факультету
машинобудування

Кассов В. Д.

« 30 » 08 2021 р

Гарант освітньої програми:
Кандидат фіз.-мат. наук, доцент

Ровенська О.Г.

« 05 » 05 2021 р

Розглянуто і схвалено на
засіданні кафедри математики та
моделювання

Протокол № 14 від 5 травня 2021 р

В.о. зав. кафедри

Астахов В.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА

«Виробнича педагогічна практика (у середній школі)»

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Математика)**

ОПП (магістр) **Математика**

кваліфікація

Магістр середньої освіти (математика).

Учитель математики та економіки.

Викладач математики.

Розробник: С.Л. Загребельний, канд. пед. наук, доцент

Розроблено за підтримки громадської організації «Smart Maths»
<http://formathematics.com/>

2021 – 2022 навчальний рік

Рецензенти:

Лов'янова І. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри математики та методики її навчання Криворізького державного педагогічного університету;

Фатальчук С. Д., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи Донбаського державного педагогічного університету

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	4
ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	4
<i>Мета та задачі педагогічної практики.....</i>	4
ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	5
<i>Організаційно-методична робота.....</i>	5
<i>Навчальна робота</i>	6
<i>Виховна робота з учнями та здобувачами вищої освіти.....</i>	7
ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ	7
ОЦІНКА З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	8
ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ	8
ЛІТЕРАТУРА.....	10
ДОДАТКИ.....	11
<i>Додаток А. Шкала оцінювання навчальної діяльності магістрантів у період педагогічної практики</i>	11
<i>Додаток Б. Індивідуальний план роботи.....</i>	13
<i>Додаток В. Щоденник-звіт обліку виконаної роботи</i>	14
<i>Додаток Г. Титульний аркуш детального звіту про підпрактику.....</i>	21
<i>Додаток Д. Рекомендації щодо структури текстової частини звіту з практики</i>	22
<i>Додаток Е. Види планування роботи вчителя.....</i>	23
<i>Додаток Ж. Зразок оформлення конспекту уроку.....</i>	24
<i>Додаток З. Бланк аналізу проведеного уроку</i>	27
<i>Додаток І. Зразок психолого- педагогічної характеристики учня.....</i>	29
<i>Додаток К. Зразок оформлення сторінки звіту</i>	30
<i>Додаток Л. Зразок оформлення рисунку у звіті.....</i>	31
<i>Додаток М. Зразок оформлення таблиці у звіті.....</i>	31
<i>Додаток Н. Зразок оформлення формули у звіті.....</i>	33
<i>Додаток О. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015.....</i>	34
<i>Додаток П. Психолого-педагогічної характеристики на клас.....</i>	41
<i>Додаток Р. Структура психолого-педагогічного аналізу навчального заняття/уроку.....</i>	46
<i>Додаток С. Зразок оформлення «Витяг засідання кафедри по результатам захисту педагогічної практики»</i>	48

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією з основних форм професійного становлення майбутнього фахівця є педагогічна практика, яка дозволяє синтезувати теоретичні знання та практичний досвід. Педагогічна практика виступає органічною складовою єдиного навчально-виховного процесу, психолого-педагогічної та методичної підготовки майбутнього викладача, пов'язуючи теоретичне навчання магістранта у вузі з його майбутньою самостійною роботою в ЗВО.

Педагогічна практика як форма професійного навчання у виші проводиться в умовах, максимально наближених до професійної діяльності: діяльність магістрантів у період практики є аналогом професійної діяльності викладача, організовується в реальних умовах ЗВО. У процесі педагогічної практики є можливість певною мірою осмислити педагогічні явища і факти, закономірності і принципи навчання і виховання, оволодіти професійними вміннями, досвідом практичної діяльності. Крім того, перехід суспільства на ринкові відносини вимагає формування у магістрантів таких особистісних і професійних якостей, які б дозволили їм без особливих внутрішніх бар'єрів почати трудовий шлях у постійно змінюваних умовах діяльності вишу.

Педагогічна практика створює реальні можливості для формування готовності магістрантів до проведення навчально-виховної роботи із здобувачами вищої освіти, потреби здобувати і застосовувати нові теоретичні і методичні знання й одночасно засвоювати передовий педагогічний досвід. Створюючи умови, максимально наближені до реальних умов самостійної педагогічної діяльності у виші, педагогічна практика реалізує сприятливі передумови для формування основ професійної майстерності викладача.

В процесі практики закріплюються й поглиблюються теоретичні знання, що були набуті у виші, виробляються професійні вміння й навички, розвиваються творчі здібності, педагогічне мислення, інтенсифікується процес формування професійних особистісних якостей. Важливого значення набуває розвиток

комунікативної культури майбутніх викладачів, формування навичок педагогічної взаємодії та співробітництва.

Програма педагогічної практики магістрантів передбачає поглиблену практичну підготовку до професійної діяльності на посаді викладача математики у вищі III-IV рівнів акредитації. Під час навчання магістранти оволодівають навичками планування різноманітних форм навчально-виховної роботи із здобувачами вищої освіти, аналізу і використання кращого педагогічного досвіду. Зміст педагогічної практики визначається з урахування основних напрямків професійної діяльності викладача вишу: організаційно-методична, навчальна, наукова, виховна робота.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У магістрантів згідно ОПП протягом навчання заплановано дві педагогічні практики. Перша педагогічна практика на 1 курсі (2 семестр) відбувається у класах II та III ступенів закладів загальної середньої освіти або вищих навчальних закладів першого-другого рівнів акредитації протягом 3-х тижнів (4,5 кредитів ЄКТС). Друга педагогічна практика на 2 курсі (3 семестр) (6,0 кредитів ЄКТС) відбувається у вищі протягом 4-х тижнів на відповідній кафедрі вищого навчального закладу третього-четвертого рівнів акредитації.

ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Мета та задачі педагогічної практики

Мета даного етапу педагогічної практики – знайомство магістрів з навчально-виховним процесом у середніх та старших класах закладів загальної середньої освіти та вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації та придбання вміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

Педагогічна практика на даному етапі має наступні задачі:

1. Ознайомлення з особливостями організації навчально-виховного процесу у середніх та старших класах закладів загальної середньої освіти та вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації.
2. Формування вмінь самостійного і творчого застосування на практиці теоретичних знань з педагогіки, психології та методики викладання математики та економіки.
3. Виховання професійно значимих якостей особистості викладача, потреби в педагогічній самоосвіті.
4. Ознайомлення з передовим педагогічним досвідом викладання математики та економіки у базових та спеціалізованих навчальних закладах, розвиток вмінь його узагальнення та використання у процесі проведення навчально-виховної роботи.
5. Використання в роботі сучасних педагогічних технологій, створення і перевірка особистих методичних підходів.
6. Формування адекватної професійної самооцінки.
7. Засвоєння технологій позааудиторних заходів з математики та економіки. приділення особливої уваги придбанню вмінь керувати творчою діяльністю молоді
8. Вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.
9. Оволодіння методами наукового дослідження навчально-виховного процесу з економіки чи математики.

ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Організаційно-методична робота

1. Ознайомлення із системою навчально-виховної роботи бази практики, з основними ланками управління навчально-виховним процесом.
2. Знайомство з матеріальною базою, методичним обладнанням кафедри, навчальних аудиторій, кабінетів.
3. Цілеспрямоване спостереження за ходом педагогічного процесу, шляхом ознайомлення з документацією навчального закладу: програмами, робочими

планами викладачів, класними та груповими журналами, планами роботи кафедри, протоколами засідань тощо.

4. Знайомство з навчально-методичними розробками викладачів кафедри, розробками методичного забезпечення до окремих тем зі спеціальних предметів.

5. Ознайомлення зі школою, її історією та традиціями, вчителями та керівництвом;

6. Вивчення класу, де буде здобувач вищої освіти-практикант буде проходити практику;

7. Вивчення стилю роботи класного керівника та вчителів-предметників з математики та економіки під час відвідування їх уроків, позакласних та виховних заходів;

8. Керівництво предметними гуртками та індивідуальною творчою роботою учнів;

9. Участь в роботі шкільних, районних та міських методичних об'єднань вчителів.

Навчальна робота

1. Складання індивідуального календарного плану-графіка роботи практиканта на період педагогічної практики.

2. Підготовка та проведення уроків математики та економіки, ознайомлення з організацією та методикою проведення факультативних занять з математики та економіки;

3. Аналіз відвіданих та проведених уроків і інших заходів

4. Ознайомлення з організацією та методикою проведення усіх видів занять (лекцій, практичних, лабораторних занять, засідань науково-методичних гуртків) з математики та економіки.

5. Виготовлення наочних посібників до уроків.

6. Проведення роботи з профорієнтації учнів.

7. Відвідування і аналіз занять з методики навчання математики або математики у викладачів кафедр і магістрантів.

8. Розробка матеріалів для практичних та лабораторних занять, розробка навчальних та дидактичних матеріалів для здобувачів вищої освіти.

9. Самостійне проведення занять з методики навчання математики та математичних дисциплін.

10. Ознайомлення з методами діагностики, що використовуються різними викладачами кафедр, підготовка відповідних матеріалів.

Виховна робота з учнями та здобувачами вищої освіти

1. Проведення виховної роботи з учнями та здобувачами вищої освіти у відповідності з планами класного керівника класу та куратора студентської групи, вивчення і аналіз інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу сучасної загальноосвітньої середньої та вищої школи, накреслення шляхів його вдосконалення;

2. Проведення психолого-педагогічного вивчення учнівського чи студентського колективу з використанням наукових методів виявлення особистих та міжособових відносин; реалізація на практиці елементів психологічної експертизи освітніх систем; оцінка соціально-психологічного простору кафедри, здійснення моніторингу розвитку здобувачів вищої освіти.

3. Розробка конспектів виховних заходів, і самостійне проведення виховних заходів для учнів та у студентській групі.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Результати роботи під час практики повинні бути відображені у відповідних видах документації (термін подання документації оговорюється на установчій конференції):

1. Індивідуальний план роботи.
2. Щоденник-звіт обліку виконаної роботи.
3. Детальний звіт про педпрактику з відображенням всіх напрямків роботи.
4. Плани-конспекти занять різних видів (у тому числі виховних).
5. Дидактичні матеріали чи матеріали для діагностики.
6. Відомість-характеристика практиканта, завірена круглою печаткою школи чи вишу.
7. Психолого-педагогічний аналіз класного чи студентського колективу.
8. Результати психологічного аналізу заняття, проведеного викладачем вишу.
9. Результати психологічного аналізу діяльності магістра.
10. Презентація практичної діяльності магістранта з використанням відео та фото матеріалів проведення уроків та виховної роботи.

ОЦІНКА З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики здобувач вищої освіти повинен захистити її результати, склавши відповідній комісії диференційований залік.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

I. Загальне керівництво магістерською педагогічною практикою у виші здійснює факультетський керівник (викладач, який викладає методику викладання педагогічних дисциплін).

1. Він складає план організації та проведення педпрактики.
2. Організовує та проводить установчу та підсумкову конференцію.

3. Розподіляє магістрантів та закріплює методистів-викладачів за кожною підгрупою магістрантів.
4. Консультує методистів-викладачів з питань організації та керівництва педпрактикою.
5. Контролює роботу методистів-викладачів.
6. Контролює та надає допомогу магістрантам-практикантам.
7. Перевіряє документацію у магістрантів та методистів.
8. Приймає звіти від керівників підгруп практикантів та на підставі цих звітів та особистих спостережень складає звіт на підсумкову конференцію про результати магістерської педпрактики (здає всі звіти зав. педпрактикою академії).

II. Груповий керівник педпрактики призначається з числа штатних досвідчених викладачів педагогіки та психології. Його обов'язки:

1. Здійснює організацію, безпосереднє керівництво та контроль за роботою практикантів своєї підгрупи.
2. Бере участь у роботі установчої та підсумкової конференції.
3. Розподіляє здобувачів вищої освіти по дисциплінам, по академічним групам.
4. Надає методичну допомогу магістрантам-практикантам в усіх видах роботи.
5. Відвідує різні види занять, позакласних заходів, педпрактику та інші види роботи, які проводяться магістрантами, аналізує та оцінює їх діяльність.
6. На підставі спостережень та аналізу роботи практикантів, аналізу документації складає звіт по підсумкам педпрактики, який здає за 4-5 днів до підсумкової конференції кафедральному керівнику по педпрактиці.
7. Підбирає кращу документацію, методичні посібники для виставки на підсумкову конференцію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Vlasenko K. Methods for Teaching Mathematics to Students in Technical Universities. Online available from <http://formathematics.com/courses/imt/mnmtzvo-en/>
2. Власенко К. В. Актуалізація евристичних ситуацій на уроках геометрії / К. В. Власенко, О. І. Скафа. – Донецьк: Фірма ТЕАН, 2003. – 192 с. 92. Власенко К. В. Формування прийомів евристичної діяльності учнів на уроках геометрії в класах з поглибленим вивченням математики : 339 автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання (математика)» / Катерина Володимирівна Власенко. – К., 2004. – 20 с. 93. Власенко К. В. Навчання стереометрії засобами актуалізації евристичних ситуацій : навч.-метод. посібник / К. В. Власенко, О. І. Скафа. – Донецьк : Вид.-во Норма-ПРЕСС, 2004. – 124 с.
3. Власенко К. Геометрія для майбутніх інженерів. Навчально-методичний посібник для учнів старшої школи / За ред. проф. О. І. Скафи. – Донецьк: «VEPER», 2009. – 192 с.
4. Власенко К. Конспект лекцій з Методики навчання математики // Посібник для студентів математичних спеціальностей педагогічних та класичних університетів. — Краматорськ : ДДМА, 2020.
5. Власенко К. Методика навчання математики. – Електронний ресурс. Режим доступу : <http://vmdbi.net.ua/%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81-%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%d0%b9/>
6. Власенко К. Методичні рекомендації до практики. – Електронний ресурс. Режим доступу : <http://vmdbi.net.ua/%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81-%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%d0%b9/>
7. Лов'янова І.В. Дидактичні основи навчання математики. Навчальний посібник для студентів фізико-математичних факультетів педагогічних університетів. / Лов'янова Ірина Василівна. – Кривий Ріг: КДПУ, 2009. – 192 с.
8. Лов'янова І. В. Професійно спрямоване навчання математики у профільній школі: теоретичний аспект: монографія / І. В. Лов'янова; наук. редактор Н. А. Тарасенкова. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю., 2014. – 354 с.
9. Робочий зошит за темою «Математичні поняття»: професійно зорієнтований евристичний курс «Методика навчання математики: Загальна методика» / О.І.Скафа, І.В. Гончарова, Ю.Г. Тимко; за ред. проф. О.І. Скафи. – Донецьк: ДонНУ, 2011. – 40 с.
10. Робочий зошит за темою «Математичні твердження і методи їх доведення»: професійно зорієнтований евристичний курс «Методика навчання математики: Загальна методика» / О.І.Скафа, І.В. Гончарова, Ю.Г. Тимко; за ред. проф. О.І. Скафи. – Донецьк: ДонНУ, 2011. – 55 с.
11. Слепкань З. І. Методика навчання математики: Підруч. для студ. мат. спец. пед. навч. закл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2000.

ДОДАТКИ

Додаток А. Шкала оцінювання навчальної діяльності магістрантів у період педагогічної практики

Змістовний модуль 1. Навчально-методична робота

1. Ознайомлення з організацією та методикою проведення усіх видів занять з математики та економіки у школі, методики навчання математики чи обраної математичної дисципліни на відповідній кафедрі	
2. Відвідування всіх уроків математики та економіки у відведеному класі, проведення аналізу уроку економіки	1 бал
3. Розробка розгорнутих планів-конспектів усіх проведених уроків математики та економіки. Підготовка для оцінювання одного конспекту уроку математики (алгебра і початки аналізу або геометрія) і одного конспекту уроку економіки	6 балів (2 бали за кожний конспект)
4. Підготовка і обов'язкове проведення 10 уроків математики та 2 уроків економіки. Оцінюються 5 контрольних уроків математики та 1 урок економіки	30 балів (5 балів за кожний контрольний урок)
5. Розробка і проведення позакласного заходу з математики чи економіки	3 бали
6. Ознайомлення з організацією та методикою проведення усіх видів занять з відповідних математичних дисциплін (лекцій, практичних, лабораторних занять) з математики чи методики навчання математики. Розробка матеріалів для практичних та лабораторних занять, розробка дидактичних матеріалів для здобувачів вищої освіти	2 бали
7. Відвідування занять з методики навчання математики або математики у викладачів і магістрантів. Підготовка одного аналізу відвіданого заняття.	2 бали
8. Ознайомлення з методами діагностики, що використовуються різними викладачами відповідної кафедри. Підготовка відповідних матеріалів	2 бали
9. Розробка розгорнутих планів-конспектів двох занять з математичних дисциплін чи методики навчання математики.	4 бали (по 2 бали за кожний конспект)
10. Самостійне проведення двох занять у студентській групі	10 балів (по 5 балів за кожне заняття)
Загальна кількість балів: 60 балів	
Мінімальна кількість балів: 20 балів	

Змістовний модуль 2: Виховна робота із здобувачами вищої освіти

1. Вивчення плану виховної роботи класного керівника і внесення коректив	2 бали
2. Відвідування і аналіз класної години	3 бали

3. Підготовка і проведення одного заходу у школі	3 бали
4. Характеристика студентської групи	3 бали
5. Планування виховної роботи	2 бали
6. Вивчення мотивів вибору педагогічної професії	2 бали
7. Підготовка і проведення у групі бесіди про дисципліну	3 бали
8. Оформлення документації	6 балів (3 бали за кожний етап)
9. Підготовка звіту про кожний з етапів практики	6 балів (3 бали за кожний етап)
Загальна кількість балів: 30 балів	
Мінімальна кількість балів: 10 балів	

Змістовний модуль 3. Психолого-педагогічний аналіз властивостей і особливостей академічної студентської групи

1. Коректність використання понятійного і концептуального апарату психології	2 бали
2. Обсяг і значимість використаного при аналізі фактичного матеріалу	2 бали
3. Докладність і глибина аналізу фактичного матеріалу	2 бали
4. Ступінь обґрунтованості висновків і рекомендацій попереднім аналізом	2 бали
5. Прикладна значимість психологічних рекомендацій	2 бали
Загальна кількість балів: 10 балів	
Мінімальна кількість балів: 5 балів	

Разом за педагогічну практику 100 балів.

Додаток Б. Індивідуальний план роботи.

**ПЛАН
проходження педагогічної практики**

№ п.п.	Заходи	Час проведення	К-сть годин	Відмітка про виконання	Примітка
1	Ознайомлення з документацією кафедри (школи) по проведенню занять (уроків) (вивчення робочої програми дисципліни/предмету)				
2	Визначення теми і форми занять, що проводяться і встановлення дати їх проведення				
3	Вивчення літератури по темі проведених занять (уроків) згідно з робочою програмою дисципліни /предмету				
4	Підготовка плану проведення занять та затвердження його у наукового керівника і (або) керівника практики				
5	Проведення практичних занять (уроків) зі студентами (учнями)				
6	Підготовка звіту про проходження практики до заслуховування на засіданні кафедри				
7	Звіт на засіданні кафедри				

Додаток В. Щоденник-звіт обліку виконаної роботи

Щоденник-звіт складається з 7-ми сторінок роздрукованих у вигляді буклета (книги). Приклад сторінок щоденника-звіта наведений нижче.

Друк щоденника:

На одному аркушу формату «А4» по дві сторінки з двох сторін аркушу

1. 1 аркуш – 8 (пуста сторінка)-1 стор на звороті 2,7 стор;

2. 2 аркуш - 6-5 стор на звороті 4,5 стор;

Сторінка 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.03

Донбаська державна машинобудівна академія

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

студента _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет, відділення _____

Кафедра, циклова комісія _____

освітньо-кваліфікаційний рівень _____

напрямок підготовки _____

спеціальність _____

_____ (назва)

_____ курс, група _____

2

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
Підприємства, організації, установи “____” _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

**Висновок керівника практики від вищого навчального закладу
про проходження практики**

Дата складання заліку „_____” _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____

(словами)

кількість балів _____

(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу

(підпис)

(прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донбаська державна машинобудівна академія
Факультет машинобудування
Кафедра математики та моделювання

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Магістранта (ки) _____ <ПІБ аспіранта>
(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітня програма спеціальність _____ 014 «Середня освіта (математика)»
(назва)

1 (2) рік навчання, група М-20-1м

База практики НВК «ЗОШ І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад»
(назва підприємства, установи)

Терміни практики з «_____» _____ 20__ р. по «_____» _____ 20__ р.

Керівник практики магістранта

(вчене звання, ПІБ, посада)

(підпис)

Керівники практики від бази практики:

(ПІБ, посада)

(підпис)

Краматорськ – 2020

Додаток Д. Рекомендації щодо структури текстової частини звіту з практики

ЗМІСТ

ВСТУП

АНОТАЦІЯ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ (при необхідності)

1 ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1.1. 3 лекцій

1.2. 3 практикумів (практичних занять)

1.3. 3 індивідуальних завдань

2 ОСНОВНА ЧАСТИНА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Методичні рекомендації до проведення занять з математики. Самоаналіз і аналіз уроку. Критерії оцінки проведеного уроку

2.2. Методичні рекомендації до проведення занять з економіки. Самоаналіз і аналіз уроку. Критерії оцінки проведеного уроку

2.3. Методичні рекомендації до проведення виховних заходів з математики та економіки

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток Е. Види планування роботи вчителя

Таблиця Е.1.

Календарне планування

№ п/п	Зміст уроку	Кількість годин	Дата	Примітки
1	2	3	4	5

Таблиця Е.2.

Перспективно-тематичне планування

№ п/ п	Зміст уроку	Кіль- кість годин	Дата	Дидактична мета уроку	Тип уроку	Задачі		ТЗН НЗН	Повто- рення
						в класі	дома		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Додаток Ж. Зразок оформлення конспекту уроку

Тема уроку: Віднімання натуральних чисел. Розв'язування вправ.

Мета уроку: формування вмінь і навичок розв'язувати задачі на віднімання натуральних чисел; розвиток інтересу до математики.

Тип уроку: урок засвоєння навичок та умінь.

Етап уроку	Діяльність вчителя	Діяльність учнів								
1. Актуалізація попередніх знань та їх корекція.	<p>Пропонує учням усні завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що означає відняти від числа a число b? 2. Як називають компоненти дії віднімання? 3. Коли різниця дорівнює зменшуваному? 4. Коли різниця дорівнює 0? 5. Як знайти невідомий доданок? 6. Як знайти невідомий від'ємник? 7. Знайти значення виразів: <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">а) $16 - 3$;</td> <td style="width: 50%;">б) $75 - 0$;</td> </tr> <tr> <td>в) $65 - 16$;</td> <td>г) $88 - 88$;</td> </tr> <tr> <td>г) $806 - 305$;</td> <td>д) $16 - 0$;</td> </tr> <tr> <td>е) $77\ 581 - 47\ 561$;</td> <td>є) $47 - 47$.</td> </tr> </table> 8. Виконати дії: $((100 - 70) 3 - 18) : 36$. 	а) $16 - 3$;	б) $75 - 0$;	в) $65 - 16$;	г) $88 - 88$;	г) $806 - 305$;	д) $16 - 0$;	е) $77\ 581 - 47\ 561$;	є) $47 - 47$.	<p>Дають відповіді на запитання вчителя</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Це значить знайти таке число x, яке в сумі з b дасть число a. 2. Зменшуване, від'ємник, різниця. 3. Якщо від'ємник – нуль. 4. Якщо зменшуване дорівнює від'ємнику. 5. Від суми треба відняти відомий доданок. 6. Від зменшуваного відняти різницю. 7. а) 13; б) 75; в) 49; г) 0; г) 501; д) 16; е) 30 020; є) 0 8. 2
а) $16 - 3$;	б) $75 - 0$;									
в) $65 - 16$;	г) $88 - 88$;									
г) $806 - 305$;	д) $16 - 0$;									
е) $77\ 581 - 47\ 561$;	є) $47 - 47$.									
2. Первинне застосування набутих знань	<p>Дидактична гра «Чарівні числа».</p> <p>Повідомляються правила гри.</p> <p><i>Учитель.</i> В якомусь царстві, у деякій державі жив собі Іван Царенко. І було в нього три сестри. Батько й мати їхні померли. Видав Іван Царенко сестер заміж за царів мідного, срібного та золотого царств і цілий рік жив один. Засумував він, і вирушив у мандри. Дорогою зустрів Олену Прекрасну. Вони покохали</p>	<p>Клас поділяється на 3 команди (за рядами). Кожна команда обирає свого Івана Царенка (командира).</p>								

Етап уроку	Діяльність вчителя	Діяльність учнів
	<p>один одного. Але злий Кощій Безсмертний викрав Олену Прекрасну. Іван Царенко взяв вірних воїнів і поїхали вони визволяти його кохану.</p> <p>Під'їхали вони до річки, а там величезний камінь перекриває дорогу до мосту. На камені написано три приклади (із зазначенням номерів команд).</p> <p>Перевірте чи правильна рівність:</p> <p>1) $317\ 240 - 58\ 358 = 258\ 992$; 2) $800\ 003 - 54\ 231 = 745\ 872$; 3) $145\ 027 - 59\ 140 = 85\ 887$.</p> <p>Якщо команда правильно розв'яже приклад, то камінь «звільнить» дорогу.</p> <p><i>Учитель.</i> Довго їхали вони лісом, поки дорога не привела їх до хатинки Баби-Яги. Баба-Яга давно ворогувала з Кощієм Безсмертним, і тому погодилася допомогти Івану Царенку, але тільки за умови, що його воїни знайдуть значення математичних виразів.</p> <p>1. $16\ 709 - x - y$, якщо $x = 3457$ та $y = 1523$. 2. $a - 2107 - v$, якщо $a = 10\ 879$ і $v = 6511$. 3. $3175 - x - y$, якщо $x = 900$ та $y = 1174$.</p> <p><i>Учитель.</i> На прощання розповіла Баба-Яга Івану Царенку про те, де знаходиться сила Кощія Безсмертного. Але чорний ворон підслухав цю розмову і сповістив Кощія Безсмертного про неї. Той підстеріг Івана Царенка та його воїнів, схопив їх і кинув до підземелля.</p> <p>Щоб визволити полонених, вам слід розв'язати рівняння, корені яких є тими «чарівними словами», які треба</p>	<p>(До дошки виходять по одному учню від кожної команди і розв'язують приклади, дібрані та запропоновані вчителем.)</p> <p>1). Ні. 2). Ні. 3). Так.</p> <p>(Кожна команда виконує своє завдання в зошиті, а біля дошки — по одному гравцю від команд.)</p> <p>1. $16\ 709 - 3457 - 1523 = 13\ 252 - 1523 = 11729$. 2. $10879 - 2107 - 6511 = 8772 - 6511 = 2261$. 3. $3175 - 900 - 1174 = 2275 - 1174 = 1101$.</p>

Етап уроку	Діяльність вчителя	Діяльність учнів
	<p>назвати Івану Царенку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. $603 - x = 83$. 2. $511 - x = 208$. 3. $601 - x = 408$. <p><i>Учитель.</i> Іван Царенко сказав «чарівні слова», назвавши корені рівнянь, і вони вийшли з підземелля. Зупинився Іван Царенко перед брамою палацу Коція Безсмертного, і брама відкрилася. Звільнив Іван Царенко Олену Прекрасну і того самого дня вони справили весілля. (Підбиваються підсумки гри, визначаються переможці та оцінюється робота учнів.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. $x = 603 - 83$; $x = 520$. 2. $x = 511 - 208$; $x = 303$. 3. $x = 601 - 408$; $x = 193$.
<p>3. Застосування учнями знань та вмінь у стандартних умовах із метою набуття навичок</p>	<p>III. Самостійна робота. (Виконується під копіювальний папір.) Виконати віднімання:</p> <p style="text-align: center;"><i>1-й варіант</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. $82\ 194 - 62\ 053$. 2. $17\ 521 - 808$. 3. $7200 - 5287$. <p style="text-align: center;"><i>2-й варіант</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. $73\ 259 - 43\ 045$. 2. $24\ 432 - 807$. 3. $8300 - 4376$. 	<p>Учні виконують під копіювальний папір самостійну роботу, копію здають на перевірку.</p> <p style="text-align: center;"><i>1-й варіант</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. $82\ 194 - 62\ 053 = 20141$. 2. $17\ 521 - 808 = 16\ 713$. 3. $7200 - 5287 = 1913$. <p style="text-align: center;"><i>2-й варіант</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. $73\ 259 - 43\ 045 = 30214$. 2. $24\ 432 - 807 = 23625$. 3. $8300 - 4376 = 3924$.
<p>4. Підсумки уроку. Домашнє завдання.</p>	<p>Збирає зошити. Пропонує учням дома виконати протилежний варіант самостійної роботи</p>	<p>Здають зошити, записують домашнє завдання.</p>

Додаток 3. Бланк аналізу проведеного уроку

« ___ » _____ 20__ р. _____

Клас

Вчитель, фаховий рівень: _____

Інформація про клас: _____

Мета контролю: _____

Тема: _____

№ уроку в темі _____

ДИДАКТИЧНА МЕТА ТИП УРОКУ	
<i>Виховна; розвиваючого навчання; відповідність типу уроку дидактичній меті</i>	

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ	
МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Проблемні підходи; аналіз дом. завдання; наочні методи; відповідність меті уроку</i>	

РІВНІ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ	
<i>Проблемні підходи; аналіз домашнього завдання; наочні методи; відповідність меті уроку</i>	

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ, НАВИЧОК ТА ВМІНЬ	
<i>Система задач, вправ, лабораторних та інших робіт: їх відповідність: рівню</i>	

<i>засвоєння, меті уроку; темп навчального процесу; цілі та рівні складності</i>	
ЗАСОБИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ Й УЗАГАЛЬНЕННЯ МАТЕРІАЛУ	
<i>Використання методів: індуктивних, дедуктивних, наочних, образних, репродуктивних, вдалість узагальнюючих питань</i>	

ФОРМИ НАВЧАННЯ	
<i>Індивідуальні, групові, масові; їх доречність.</i>	

МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
<i>Репродуктивний, пошуковий, програмований; їх доречність.</i>	

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ	
<i>Робота з обдарованими школярами; заохочення пасивних учнів; створення перспективи вдосконалення знань; запланованість опитування..</i>	

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ	
<i>Обсяг; підготовленість ходом уроку..</i>	

Спостереження:
<i>Темп і тональність уроку; зацікавленість учнів; доброзичливість і тактовність відносин; послідовність ходу уроку..</i>

Висновки, зауваження, пропозиції

Додаток І. Зразок психолого- педагогічної характеристики учня

Учень 10 класу
ЗЗСО№ 5 м. Харків
Слюсаренко Дмитро Олександрович
1995 р. Народження, який мешкає за адресою
м. Харків, вул. Рибалка, 156 кв. 34

Дмитро проживає з батьками. Мати – Слюсаренко Лідія Василівна, працює бухгалтером ВАТ «Турбоатом». Батько – Слюсаренко Олександр Іванович, провідний інженер з охорони праці ВАТ «Турбоатом». Дмитро єдина дитина у сім'ї. Матеріальне забезпечення у сім'ї на достатньому рівні, мають двокімнатну квартиру. Дмитра люблять у родині, з увагою відносяться до його навчання та інтересів. Батьки приймають участь у вихованні сина.

Дмитро фізично розвинений учень, але не приділяє уваги своєму здоров'ю, палить тютюн. На даний момент почуває себе добре, хронічних захворювань не виявлено. У спортивних секціях не займається.

Навчання Дмитро приділяє не достатньо уваги. Має середній бал успішності - 6,3. Дмитро здібний учень, але навчатись не хоче. Дмитро може розмірковувати, чітко висловлювати свої думки. Запам'ятовує інформацію швидко та точно, готовність до відтворення інформації висока, але міцність запам'ятовування середня. Розум у Дмитра досить глибокий та гнучкий, але не достатньо самостійний та критичний.

Дмитро не дуже любить фізично працювати. До математики Дмитро відноситься досить добре, але йому дуже не подобається, коли у нього щось не виходить. Якщо він втрачає інтерес до роботи, може припинити працювати.

У побутовій справі участь бере мало, але активний під час організації свят, з задоволенням бере участь у святкових концертах. Дмитро популярний у групі, має багато друзів. Поведінка в школі та інших місцях - «задовільно». Дмитро вміє володіти собою, але над розвитком витримки йому ще потрібно працювати.

За темпераментом Дмитро сангвінік. Має акцентуацію характеру за демонстративним типом. Його позитивні риси: допитливий, товариський, привітний, рухливий, життєрадісний, емоційний, комунікабельний, впевнений у собі. Негативні риси: легковажний, нестійкі інтереси, переоцінює себе, не доводить справи до кінця.

Для роботи з Дмитром рекомендується створювати умови для розвитку здібностей, об'єктивно відноситись до успіхів, не варто давати доручення, пов'язані з довготривалою монотонною діяльністю, навчити виконувати завдання якісно і до кінця. Слід використовувати лідерські якості Дмитра, бажано забезпечити навчання у класі з однокласниками більших можливостей, за для створення умов для адекватної самооцінки.

_____. _____ . 20__ р. _____ магістрант-практикант
Лісовий Володимир Сергійович.

Додаток К. Зразок оформлення сторінки звіту

РОЗДІЛ 1. ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Загальна інформація про підприємство

Текст.....
.....
.....

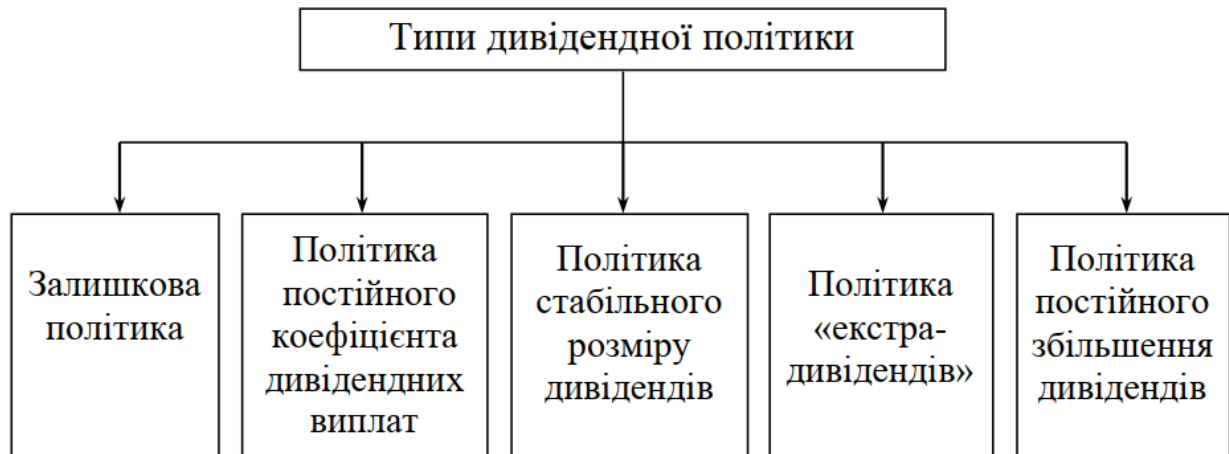

Рисунок 1.3 – Основні типи дивідендної політики

Додаток М. Зразок оформлення таблиці у звіті

Таблиця 2.1. – Основні фінансово-економічні показники діяльності ВАТ «ВИМПЕЛ» за період з 2012 по 2014 р.

Показники	Роки		
	2012	2013	2014
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	658084	755651	1079644
Валовий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	314007	277705	508664
Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	35350	-5342	-91397

-розрив сторінки

Продовження табл.2.1

Показники	Роки		
	2012	2013	2014
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	640664	604777	593411
Середньооблікова чисельність працюючих, чол.	20111	20064	20336
Фондовіддача	1,013	1,221	1,747
Рентабельність діяльності підприємства, %	0,114	-0,012	-0,183

Додаток Н. Зразок оформлення формули у звіті

$$\left(\frac{P}{E}\right) = a_0 + a_1 g_i + a_2 dp_i + a_3 IR_i + u_i \quad (1.3)$$

де $\left(\frac{P}{E}\right)$ – коефіцієнт «кратне прибутку» для компанії i ;

g_i – наростаюча швидкість приросту основних засобів за попередні роки для компанії i ;

dp_i – коефіцієнт виплати дивідендів компанії i ;

IR_i – процентні платежі;

u_i – коригуючий коефіцієнт.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги (монографії, підручники, посібники)	
Один автор	<p>Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Харків : Право, 2005. 304 с.</p> <p>Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с.</p> <p>Кузніченко С. О. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» : наук.-практ. комент. / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Харків : Право, 2015. 164 с.</p> <p>Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: із змін. та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-те вид., допов. і переробл. Київ : Правова єдність, 2016. 810 с.</p> <p>Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London: New York University Press, 2000. 326 p.</p>
Два автори	<p>Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків, 2004. 192 с.</p> <p>Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практич. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.</p> <p>Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування : наук. доп. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2016. 44 с. (Серія «Наукові</p>
Три автори	<p>Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків, 2011. 312 с.</p> <p>Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олейніков Д. О. Науково-практичний коментар до розділу І Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України) / Служба безпеки України. Харків, 2016. 232 с. (Бібліотека слідчого).</p> <p>Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1997. 700 p.</p>
Чотири і більше авторів	<p>Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків, 2013. 288 с.</p> <p>Коллективні політичні права і свободи людини та громадянина в</p>

	Україні: проблеми теорії та практики : монографія / Є. І. Григоренко та ін. ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2013. 352 с. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G.
Автор(и) та редактор(и)/упорядник(и)	Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ, 2008. 624 с. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків, 2011. 656 с. Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України : монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ: УБС НБУ, 2008. 369 с. Plath S. The unabridged journals / ed. K. V. Kukil. New York, NY:
Автор (и) та перекладач(і)	Бентли З. Жизнь драмы / перевод с англ. В. Воронина; предисл. И. Минакова. Москва : Айрис-пресс, 2004. 416 с. Laplace P. S. A philosophical essay on probabilities / trans.: F. W. Truscott, F. L. Emory. Original work published 1814. New York, NY : Dover, 1951. 196 p.
Без зазначення автора	Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення : колект. моногр. / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків, 2013. 520 с. (Серія "Наукові праці кафедри господарського права Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"; т. 1). Конституція України : наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2012. 1128 с. Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ : Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с. Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing,
Багатотомні видання	Теорія і методика фізичного виховання : в 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич ; пер. з рос. Л. К. Кожевнікової. Київ, 2008. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 392 с. ; Т. 2 : Методика фізичного виховання різних груп населення.
Окремий том	Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. / АН УРСР. Ін-т л-ри ; редкол. : Є. Кирилюк (голов. ред.) та ін. Київ : Наук. думка, 1976-1986. Т. 31 : Літературно-критичні праці (1897-1899) / уклад. Ф. Лось. 1981. 596 с.
Інші видання	
Автореферати дисертацій	Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с.

	Лісов О. С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917-1991 роках : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського. Київ, 2017. 20 с.
Дисертації	Сокурєнко В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с. Костєнко В. О. Економіко-правове забезпечення використання
Архівні документи	Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т проблем
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і
Авторські свідоцтва	А. с. 1810306 СССР, МКИ5 С 1/469. Способ деминерализации водных растворов / В. Д. Гребенюк, Н. П. Стрижак, В. В. Гончарук, А. О. Самсони-Тодоров, А. В. Грєчко. № 4934753; заявл. 08.05.91; опубл. 23.04.93, Бюл. № 15
Патенти	Пат. КМ 98077 Україна. Спосіб одержання йодиду цезію або йодиду натрію для вирощування монокристалів. Опубл. 10.04.2015.
Заявка	Заявка u 2014 06343 Україна, МПК (2014.04) ВО1J 13/00. Спосіб отримання колоїдного розчину наночасток срібла / О. А. Півоваров, М. І. Воробйова (Україна); заявник та патентовласник ДВНЗ “Укр. держ. хім.-технол. ун-т”. № u 2014
Бібліографічні покажчики	Володимир Володимирович Сташис: (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.-пед. і громад. діяльності) / Нац. акад. прав. наук України; упоряд.: В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, Л. М. Демидова. Харків, 2010. 108 с. (Біографія і бібліографія вчених-правознавців). Систематизований покажчик матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997- 2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О. О. Бабінова, О. Г. Белінська. Київ, 2006. 11 с.

Каталоги	<p>Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.- упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів, 2003. 160 с.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Частина видання	
Розділ книги	<p>Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. Кримінологія. Загальна та Особлива частини : підручник / ред. В. В. Голіна. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків, 2009. Розд. 15. С. 138-145.</p> <p>Тацій В. Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. Тацій В. Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю. Харків : Право, 2010. С. 221-229.</p> <p>Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв, 2016. С. 87-109.</p> <p>O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. Gender issues across the life cycle / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107-123.</p>
Стаття з довідкового видання	<p>Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 550.</p> <p>Bergmann P. G. Relativity. <i>The New Encyclopedia Britannica</i>. Chicago, IL: Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501-508.</p>
Стаття з продовжувано	<p>Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. <i>Проблеми</i></p>

го видання	<p>Вип. 123. С. 65-77.</p> <p>Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. <i>Вісник Національної академії правових наук України</i>. 2010. № 2. С. 28-39. Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45-58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65,</p>
Стаття з періодичного видання (журнал, газета)	<p>Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2016. № 4. С. 84-88.</p> <p>Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. <i>Право України</i>. 2009. № 10. С. 57-60.</p> <p>Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. <i>Journal of Higher Education</i>. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471-480.</p> <p>Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. <i>Голос України</i>. 2016. 29 січ. (№</p>
Рецензії	<p>Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. <i>Віче</i>. 2016. № 1/2. С. 20-21. Рец. на кн.: Третьякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем : монографія. Київ : Кондор, 2013. 407 с.</p> <p>Драч О. О. [Рецензія]. <i>Український історичний журнал</i>, 2016. № 1. С. 217-219. Рец. на кн.: Темченко А. І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси : ІнтралігаТОР, 2015. 112 с.</p> <p>Csikos R., Garcia E., Worley R. Book Reviews. <i>Journal of Criminal Justice Education</i>. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93-99. Review of the book: Beck E., Britto S., Andrews A. In the shadow of death: Restorative justice and death row families. Oxford, NY: Oxford University Press, 2007. 336 p.</p>
Інтерв'ю	<p>Бубка С. Копенгаген: олімпійські зустрічі : [інтерв'ю з президентом НОК України С. Бубкою про роботу 121 сесії МОК]; інтерв'ю вела Г. Нечаєва. <i>Олімпійська арена</i>. 2009. №10.</p>
Тези, доповідь	<p>Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. <i>Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин</i> : матеріали наук.- практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7-9.</p> <p>Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів</p>

	<p>державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні: матеріали ХХІІ Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків, 2009. С. 47-49.</p> <p>Wu C. K., Makhoulouf M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. Light Metals 2011: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February - 3 March, 2011. Hoboken, NJ: Wiley,</p>
Неопубліковані документи	
Депоновані наукові праці	Трищ Б. М. Оптимізація температурних полів і напружень у квадратній пластині з отвором / ЛНУ ім. Івана Франка. Львів, 2001. 14 с. Деп. В ДНТБ України 11.12.01, № 239.
Звіт про НДР	Розвиток науково-видавничої справи на початковому та сучасному етапах діяльності Національної академії наук України : звіт про НДР (заключний) ВД "Академперіодика" НАН України; кер. Я. С. Яцків. Київ, 2015. 112 с. № ДР
Архівний документ	Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.
Нормативно-правові та інші юридичні акти, опубліковані в офіційних джерелах оприлюднення, в тому числі електронні ресурси	
	<p>Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.</p> <p>Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків : ФІНН, 2010. 303 с.</p> <p>Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. Освіта. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 24.</p> <p>Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389- VIII. Голос України. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5). Офіційний вісник України. 2013. № 3. Ст. 91.</p> <p>Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: постанова Каб. Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. Офіційний</p>
Електронні ресурси	

Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення:
Законодавчі документи	Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017). Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення:
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. <i>Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні</i> . Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017). Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician). 2012. Vol. 36, № 5. P. 561-570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017). Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. Journal of Popular Culture.
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2015 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

Додаток II. Психолого-педагогічної характеристики на клас

Психолого-педагогічна характеристика на клас (групу) має містити:

1. Титульний лист, у якому обов'язково вказано прізвище, ім'я, по батькові магістранта, який проходить практику, факультет та кафедра, на яких він навчається, місце та час проходження практики, дані про клас, на який складена характеристика (школа, клас) чи студентську групу (навчальний заклад, напрям підготовки), ПШБ викладача від кафедри психології, який перевіряє роботу.

2. Змістовну частину психолого-педагогічної характеристики, яка охоплює психологічні особливості класу як малої соціальної групи, спосіб міжособової взаємодії, психологічні характеристики групи. Практичні рекомендації до написання цієї характеристики подані нижче. Обсяг змістовної частини – 2-3 сторінки.

3. Висновки та рекомендації. Висновки можуть містити узагальнений психологічний портрет класу (студентської групи), характеристику його (її) подальшої навчальної та життєвої перспективи, загальне враження студента про хід виконання завдання, зокрема труднощі з якими він зіткнувся. На основі складеної психолого-педагогічної характеристики студент може розробити рекомендації для педагогів, батьків з метою оптимізації навчальної діяльності та подальшого психологічного розвитку учнівського чи студентського колективу.

Етапи написання психолого-педагогічної характеристики на клас (студентську групу):

1. Обрати клас (студентську групу) для дослідження. Обирайте той клас чи групу, у яких Ви маєте найбільше уроків чи лекційно-практичних 20 занять.

2. Проводити спостереження за класом (студентською групою), використовуючи запропоновані схеми (на уроках та виховних заходах, під час перерв).

3. Провести бесіду з класним керівником (обов'язково) та активом класу (групи), використовуючи анкету.

4. На основі даних, отриманих в результаті бесіди та спостереження, написати психолого-педагогічну характеристику на клас (групу). У тексті характеристики обов'язково навести приклади, котрі ілюструють певні характеристики класу як малої соціальної групи.

5. Висновки та рекомендації щодо особливостей подальшої роботи з класом (групою) та перспектив його (її) розвитку.

Для дослідження психологічних особливостей класу (студентської групи) ви можете використати методи психологічного спостереження та бесіди. Для виконання цих двох умов якісного спостереження вам слід скористатися запропонованими схемами (табл. 1)

Таблиця 1. Орієнтовна схема спостереження за групою

Інструкція до заповнення таблиці: Схема містить характеристики групи та параметри спостереження, які необхідно оцінити в ході його проведення. На основі ваших спостережень оцініть за п'ятибальною шкалою наявність в групі кожної характеристики:

5 – характеристика наявна;

- 4 – характеристика швидше наявна;
 3 – не певен, що виявив цю характеристику;
 2 – характеристика швидше відсутня;
 1 – характеристика відсутня.

Параметри спостереження	Міра вияву якості				
	5	4	3	2	1
Інтегративність – міра єдності членів групи	Учні класу почувають себе єдиним колективом, спільнотою?				
Мікроклімат – комфортність перебування в групі, задоволеність нею	Переважає більшість учнів класу почувають себе в групі комфортно?				
Референтність – міра прийняття членами групи групових правил (норм)	Переважає більшість учнів класу приймає та виконує правила, встановлені групою?				
Лідерство – міра впливу певних членів групи на групу в цілому	Чи є в групі особи, котрі здатні впливати на рішення, що приймаються групою?				
	Чи є в групі особи, котрі відіграють головну роль в організації навчальної діяльності чи при вирішенні завдань, поставлених перед класом?				
	Чи є в групі особи, котрі ініціюють неформальне міжособистісне спілкування учнів класу?				
Інтергрупова (між групова) активність – міра впливу даної групи на інші групи	Чи має дана група вплив на інші групи?				
Організованість – реальна здатність групи до самоорганізації	Чи здатна група самостійно (без впливу класного керівника, вчителів чи батьків) організуватися для здійснення певної діяльності?				
Спілкування в групі	Чи здатна група досягти взаєморозуміння у проблемних ситуаціях?				
Згуртованість групи	Чи є у групі традиція спільних святкувань днів народжень, іменин чи інших свят?				
Здатність до взаємодії	Чи характерною для групи є співпраця між її членами?				
Групова ідентифікація	Чи ідентифікують члени групи себе з нею ("мій клас" , "моя група")?				

Відповідальність	Чи відповідально ставляться до своїх обов'язків та завдань, що перед ними стоять?					
Колективізм	Чи ставлять члени групи групові інтереси вище особистих та протистоять усьому, що роз'єднує колектив?					
Контактність	Чи часто контактують між собою члени групи? Чи допомагають один одному, коли це потрібно?					
Чи часто контактують між собою члени групи? Чи допомагають один одному, коли це потрібно?	Чи спілкуються та співпрацюють члени групи з представниками інших груп?					
Інформованість – ступінь поширення інформації між членами групи	Чи володіють інформацією усі члени групи про події, які відбуваються у шкільному та позашкільному житті групи?					
Цінності групи	Здоров'я					
	Матеріально забезпечене життя (одяг, аксесуари)					
	Наявність хороших та вірних друзів					
	Пізнання (освіченість)					
	Розвиток (робота над собою)					
	Розваги (приємне, необтяжливе проведення часу, відсутність обов'язків)					
	Сімейні цінності					
	Краса природи й мистецтва					
	Творчість (можливість творчої діяльності)					
	Акуратність (охайність)					
	Вихованість (гарні манери)					
	Життєрадісність (почуття гумору)					

Орієнтовна схема інтерв'ю з класним керівником та активом класу

1. Загальні відомості.

Клас. Кількість учнів, кількість хлопців та дівчат.

2. Структура класу.

- Хто є старостою класу? Чи є староста авторитетом? Чи дослуховуються до його думки?
- Чи у групі особа, котра відіграє головну роль в організації навчальної та іншої діяльності класу, тобто організаційний лідер?

- Чи є у групі особа, котра ініціює неформальне спілкування учнів (емоційний лідер)?
- Чи є у групі особа, котру можна вважати абсолютним лідером (тобто особа, котра поєднує функції організаційного та емоційного лідера)? Скільки підгруп існує в класі?
- Чи є поділ підгруп за статями (окремо групи дівчат, окремо – хлопців)? Чи є різностатеві групи? Хто є лідерами підгруп?
- Скільки осіб включено в кожну підгрупу? Чи є учні, не включені в жодну з підгруп?
- Якими є стосунки між підгрупами: дружні, товариські чи конфліктні, ворожі? Чи існує між ними конфронтація, протистояння?
- Чи є у класі діти з особливими потребами? Якщо є, як до них ставляться: дружньо, байдуже чи вороже?

3. Соціально-психологічні характеристики групи

Згуртованість групи:

- Чи є в групі традиції спільного проведення часу?

Здатність до взаємодії:

- Як приймаються рішення, важливі для усього класу (наприклад, про спільне проведення вечірки чи екскурсію)? Спільно, за участі більшості учнів класу? Чи рішення приймаються лише кількома особами ("активом" чи неформальними лідерами), а усі інші – підкоряються?

Організованість групи:

- Чи організовуються події, в яких можуть брати участь усі учні?(Спільні виїзди, екскурсії, походи в кіно/театр, дискотеки, вечори, дискусійні гуртки і т.д.?)
- Ці заходи учні організовують самостійно чи за допомогою класного керівника/вчителів/батьків?

Спілкування та конфлікти:

- Чи є на даний момент в класі конфлікти? Якщо є, то протистояння є відкритим чи прихованим?
- В який спосіб вирішуються конфлікти: учні самостійно шукають можливості спільного рішення чи очікують втручання збоку (наприклад, класного керівника)? Чи звертаються по допомогу у вирішенні конфліктів (наприклад, до шкільного психолога)?

Групова ідентифікація:

- Чи ототожнюють члени групи себе з нею ("мій клас", "моя група")?

4. Особливості поведінки та діяльності

Навчальна діяльність

- Якою є навчальна успішність класу?
- Які предмети є найцікавішими для учнів?
- Які заняття відвідують неохоче?
- Чи має клас визначене навчальне спрямування (наприклад, математичний, клас з поглибленим вивченням інформатики чи іноземної мови)?
- Які методи навчання є найбільш ефективними у роботі з даним класом?
- Чи є в класі учні, котрі відвідують Малу Академію Наук? Які секції?

Громадська діяльність

- Чи учні класу беруть участь у шкільному самоврядуванні? Наскільки активно?
- Чи виявляють учні волонтерські ініціативи (наприклад, збір подарунків дітям до Дня Святого Миколая, відвідування дітей в сиротинцях тощо)?
- Чи учні класу беруть участь в організації та проведенні загальношкільних заходів?

Алгоритм написання психолого-педагогічної характеристики на клас (групу)

1. Загальні відомості.
2. Структура класу (на основі схеми спостереження та інтерв'ю).
3. Соціально-психологічні характеристики групи: згуртованість, здатність до взаємодії, організованість групи, спілкування та конфлікти, контактність, відкритість, цінності групи і т.д. (на основі схеми спостереження та інтерв'ю).
4. Особливості поведінки та діяльності групи: навчальна та громадська діяльність (на основі схеми спостереження та інтерв'ю).
5. Висновки та рекомендації.

Додаток Р. Структура психолого-педагогічного аналізу навчального заняття/уроку

Психолого-педагогічний аналіз лекції

Дата проведення: 27.03.2015

Час проведення: 11.00 та 12.30 (2 пари)

Клас/група 25, 26, 27 ПРПС (3 групи практичних психологів)

Дисципліна «Психологічне консультування»

Викладач асистент викладача Максимова Жанна,

Тема «Психологічне консультування»

Зміст лекції відображає науковість та відповідність сучасному розвитку психологічної науки. Ідейна спрямованість лекції простежується у розкритті підходів психологічних шкіл у здійсненні психологічного консультування, в розкритті головних ідей представників провідних напрямів психологічної традиції в консультуванні з точки зору психодинамічної, гуманістичної та поведінкової моделей.

У ході лекції асистент стимулювала активізацію мислення студентів наводячи приклади з практики психологічного консультування та суперечностей, які відбуваються в реальній взаємодії «психоконсультант-клієнт». Також у проведенні лекції Максимова Жанна вичерпно подала матеріал, про що свідчить її результативність.

Методика читання лекції (й) лекція має чітку структуру, методично грамотно побудовано (асистент дотримувався логіки проведення лекції) повідомив тему, питання, зміст і літературу лекції. Матеріал лекції відображає доступність розуміння матеріалу, виокремлюючи головне у матеріалі та висновках. Лектор виокремлювала прийоми закріплення – повторення, запитання на перевірку розуміння, засвоєння, підведення підсумків.

Керівництво роботою студентів викладач (асистент) допомагала студентам у веденні записів (зміна темпу: уповільнений темп за умов важливості виділення матеріалу), та використовувала прийоми підтримки уваги наводячи цікаві приклади, риторичні запитання, жарти та ін. Стимулювала до запитань з боку студентів.

Особистість лектора: лектор демонструвала повні знання предмету дисципліни. Вміло керувала голосом та дикцією з емоційно-забарвленим тоном, спостерігалась якість, чіткість, забарвленість, грамотність мовлення. Зовнішній вигляд лектора повністю відповідає статусу викладача ВНЗ. Особистість лектора вміє триматись перед аудиторією. Вміє бачити та відчувати аудиторію, встановлювати з нею контакту.

Підпис магістра-практиканта _____

Зауваження, коментарі викладача, який проводив заняття

Рекомендована оцінка 4 бали

Підпис викладача, який проводив навчальне заняття _____

Діапазон оцінювання від 1-4 балів за поданий документ

4 бали – психолого-педагогічний аналіз здійснено якісно, враховано всі елементи запропонованої схеми аналізу, застосовано конкретні, зрозумілі висловлювання, професійна лексика, висновки сформульовано коректно та об'єктивно.

3 бали – психолого-педагогічний аналіз здійснено якісно, проте, помітні прогалини у застосуванні професійної лексики.

2 бали – психолого-педагогічний аналіз здійснено із певними помилками, відсутня послідовність, логіка у формулюванні тексту, висновків.

1 бал - психолого-педагогічний аналіз здійснено із грубими помилками, використано окремі елементи запропонованої схеми, які не відтворюють цілісно результатів проведеного навчального заняття, висновки відсутні.

Додаток С. Зразок оформлення «Витяг засідання кафедри по результатах захисту педагогічної практики»

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ №_____

засідання кафедри математики та моделювання

Всього НПП кафедри - _____

Присутні на засіданні - _____

від «_____» _____ 20__ р.

СЛУХАЛИ: захист педагогічної практики магістрантів 1(2)-го курсу навчання **ІВАНОВА Івана Івановича, (інші прізвища)** (керівники практики, доценти _____).

ВИСТУПИЛИ:

1. **ІВАНОВ І.І.** магістрант гр. М-20-1м, щодо виконання індивідуального плану педагогічної практики та її захисту;

2. Відповідальний за практику магістранта **ІВАНОВА І. І.** доцент кафедри _____, щодо виконання календарного плану практики **ІВАНОВИМ І.І.**, та оформленню звіту по практиці.

(Таким же чином прописуються інші магістранти.)

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт з педагогічної практики магістранту 1(2)-го курсу **ІВАНОВА І. І.**. Надати до відділу практики: ухвалений звіт з педагогічної практики **ІВАНОВА І. І** та витяг з протоколу кафедри.

(Таким же чином прописуються інші магістранти.)

Завідувачка кафедрою ММ _____ /**К. В. Власенко**/
Прізвище та ініціали

Секретар кафедри ММ _____ /**О. Г. Ровенська** /
Прізвище та ініціали